

31803032

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO – NERETVANSKE
ŽUPANIJE**

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

Ožujak, 2018.

SADRŽAJ

1. OPĆE ODREDBE	3
2. ORGANIZACIJA, UREĐIVANJE I PROVOĐENJE ZAŠTITE NA RADU	5
2. 1. Ravnatelj	6
2. 2. Ovlaštenici poslodavca	6
2. 3. Odbor za zaštitu na radu	8
2. 4. Obveze (vanjskog) stručnjaka zaštite na radu	8
2. 5. Radničko vijeće	9
2. 6. Povjerenik zaštite na radu	9
3. PRAVA, DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI RADNIKA U ZAŠTITI NA RADU	10
3. 1. Prava radnika u zaštiti na radu	11
3. 2. Dužnosti radnika na radu	12
3. 3. Odgovornost radnika za organiziranje i provođenje zaštite na radu	12
3. 4. Odgovornost radnika za štetu prouzročenu Zavodu	13
4. UREĐIVANJE I PROVEDBA ZAŠTITE NA RADU	14
4. 1. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način	14
4. 2. Obavješćavanje iz zaštite na radu	15
4. 3. Poslovi s posebnim uvjetima rada	16
4. 4. Zaštita pri radu s računalom	16
4. 5. Zaštita posebnih kategorija radnika	17
4. 6. Zdravstveni pregled (pri zapošljavanju i poslovima s posebnim uvjetima rada)	17
5. KORIŠTENJE OBJEKATA NAMIJENJENIH ZA RAD, SREDSTVA RADA	18
5. 1. Sredstva rada i radni okoliš	18
5. 2. Radni okoliš	19
6. KEMIČKE	19
7. BIOLOŠKE ŠTETNOSTI	20
8. ZAŠTITA OD POŽARA, EVAKUACIJA I SPAŠAVANJE	20
9. OZLJEDA NA RADU I PROFESIONALNA BOLEST	21
10. ZAŠTITA NEPUŠAČA, ZABRANA UZIMANJA ALKOHOLA I DRUGIH OPOJNIH SREDSTAVA	22
11. DUŽNOSTI PREMA TIJELIMA NADZORA	23
12. ISPRAVE I EVIDENCIJE	24
13. ZNAKOVI SIGURNOSTI	24
14. MEDICINA RADA	25
15. UNUTARNJI TRANSPORT I SKLADIŠTENJE	25
16. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	26

Na temelju članka 19. stavak 2. Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i članka 50. Statuta Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko - neretvanske županije, ravnatelj zavoda, nakon provedenog savjetovanja s Radničkim vijećem donosi slijedeći

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

1. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuje se organizacija i način provedbe zaštite na radu, pravila zaštite na radu te prava, obveze i odgovornosti ravnatelja, ovlaštenika poslodavca i radnika u dijelu u kojem ta pitanja nisu detaljno uređena Zakonom o radu, Zakonom o zaštiti na radu i propisima donesenim ili važećim na temelju istog, odnosno ugovorima o radu. Pravilnik se primjenjuje za sve ustrojstvene i organizacijske jedinice Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije (u daljnjem tekstu: Zavod).

Članak 2.

Zaštita na radu je skup, tehničkih, zdravstvenih, pravnih, psiholoških, pedagoških i drugih djelatnosti pomoću kojih se otkrivaju i otklanjaju opasnosti što ugrožavaju život i zdravlja osoba na radu i utvrđuju mjere, postupci i pravila da bi se otklonile ili smanjile te opasnosti. Svrha zaštite na radu je stvarati sigurne radne uvjete kako bi se spriječile ozljede na radu i profesionalne bolesti. Zaštita na radu je sastavni dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, a ostvaruje se obavljanjem poslova zaštite na radu i primjenom propisanih, ugovorenih kao i priznatih pravila zaštite na radu, te naređenih mjera i uputa.

Članak 3.

Radi ostvarivanja uvjeta za siguran rad, sprečavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, zaštite života i zdravlja radnika, zaštite čovjekove okoline i štetnog djelovanja ionizirajućeg zračenja, radnici Zavoda ovim Pravilnikom utvrđuju subjekte, njihova prava, obaveze i odgovornosti glede provedbe zaštite na radu, a naročito:

- zadaci, prava, obveze i odgovornosti poslodavca odnosno njegovih ovlaštenika u provođenju zaštite na radu,
- prava, dužnosti i odgovornosti radnika u zaštiti na radu,
- uređivanje i provedba zaštite na radu (osposobljavanje radnika, obavješćivanje radnika, poslovi s posebnim uvjetima rada, rad s računalom, zaštita posebnih kategorija radnika, zdravstveni pregledi),
- korištenje objekata namijenjenih za rad, sredstva rada,
- projektiranje i građenje objekata namijenjenih za rad,
- privremena i pokretna zajednička gradilišta,
- opasne radne tvari, kemikalije, biološke štetnosti,
- zaštita od požara, evakuacija i spašavanje,
- pružanje prve pomoći i medicinske pomoći,
- ozljeda na radu i profesionalna bolest,
- zaštita nepušača, zabrana uzimanja alkohola i drugih opojnih sredstava,

- dužnosti prema tijelima nadzora, isprave i evidencije,
- znakovi sigurnosti,
- medicina rada,
- unutarnji transport i skladištenje.

Članak 4.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se na sve radnike koji u ustanovi rade temeljem:

- ugovora o radu,
- ugovora o stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, ali
- i na druge osobe koje se po bilo kojoj osnovi rada nalaze u prostorijama i prostorima u Zavodu.

Članak 5.

Na radnom mjestu, odnosno mjestu rada moraju se primjenjivati pravila zaštite na radu kojima se zaštićuje život i zdravlje, a posebno:

- psihički i fizički razvoj zaposlene mladeži do 18 godina,
- normalno ostvarivanje materinstva žena radnica,
- zaštita invalida rada i drugih invalidnih osoba u interesu očuvanja njihove preostale radne sposobnosti.

Provođenjem pravila zaštite na radu (osnovnih, posebnih i priznatih) osigurava se i osobna sigurnost korisnika usluga i drugih osoba za vrijeme boravka u krugu ustanove.

Članak 6.

Pri obavljanju poslova prvenstveno se primjenjuju osnovna pravila zaštite na radu koja sadrže zahtjeve kojima mora udovoljavati sredstvo rada kada je u uporabi:

- opskrbljenost zaštitnim napravama,
- osiguranje od udara električne struje,
- sprečavanje nastanka požara i eksplozije,
- osiguranje stabilnosti objekta u odnosu na statička opterećenja,
- osiguranje potrebnih putova za prolaz, prijevoz i evakuaciju radnika,
- osiguranje mikroklimatskih uvjeta na radnom mjestu (temperatura, vlažnost, brzina kretanja zraka),
- osiguranje rasvjete, zaštita od buke i vibracije na radnom mjestu,
- osiguranje od štetnih atmosferskih i klimatskih utjecaja,
- osiguranje potrebnog radnog prostora i površine,
- osiguranje zaštite od djelovanja štetnih tvari (opasne radne tvari),
- osiguranje prostorija i uređaja za osobnu higijenu.

Ako se primjenom osnovnih pravila zaštite na radu ne mogu otkloniti opasnosti za sigurnost i zdravlje radnika primjenjuju se posebna pravila zaštite na radu.

Posebna pravila zaštite na radu sadrže uvjete glede:

- dobi života,
- spola, stručne spreme i osposobljenosti,
- zdravstvenog stanja,

- duševne i tjelesne sposobnosti,
- obavezu i načela korištenja osobnih zaštitnih sredstava,
- posebne postupke pri upotrebi opasnih radnih tvari,
- obavezu postavljanja znakova upozorenja od određenih opasnosti i štetnosti,
- obavezu osiguranja napitaka pri obavljanju određenih poslova,
- način na koje se moraju izvoditi određeni poslovi ili radni postupci,
- postupak s unesrećenim ili oboljelim radnikom do upućivanja na liječenje nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

Za poslove i radne zadatke za koje ovim Pravilnikom ili uputama za rad i održavanje nisu propisana pravila zaštite na radu, moraju se primijeniti priznata pravila zaštite na radu.

Priznata pravila zaštite na radu su znanstveno dokazana ili u praksi provjereni načini pomoću kojih se na radu uklanjaju, smanjuju ili sprečavaju opasnosti po život i zdravlje radnika i time sprečava nastanak ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, a primjenjuju se pravila iz stranih propisa ili ukoliko ne postoje propisana pravila zaštite na radu. Za organiziranje i provedbu zaštite na radu odgovoran je poslodavac neovisno o tome je li u tu svrhu zaposlio (vanjskog) stručnjaka za zaštitu na radu.

Članak 7.

Projektna dokumentacija, tehnička dokumentacija, elaborat o procjeni rizika, pravilnici, analize, nalazi inspekcije, zapisnici, obavijesti, uvjerenja, svjedodžbe, stručna mišljenja, upute za rad na siguran način, izvještaji i druge isprave na temelju kojih se utvrđuje stanje zaštite na radu i primjena pravila zaštite na radu evidentiraju se i pohranjuju u Službi za zajedničke poslove.

Isprave, projektnu dokumentaciju, tehničku dokumentaciju, te certifikate o ispravnosti električnih i strojarskih instalacija, posuda i uređaja pod tlakom i plinskih stanica čuva, pohranjuje i vodi ovlašteni strojar u Zavodu.

2. ORGANIZACIJA, UREĐIVANJE I PROVOĐENJE ZAŠTITE NA RADU

Članak 8.

Poslove zaštite na radu u okviru svojih ovlasti i odgovornosti obavljaju:

- Ravnatelj,
- Ovlaštenik i neposredni ovlaštenici poslodavca po imenovanju ravnatelja,
- Odbor zaštite na radu,
- Stručnjak zaštite na radu (vanjski),
- Radničko vijeće,
- Povjerenik radnika zaštite na radu.

Izvršavanje poslova zaštite na radu za čije obavljanje Zavod nije u mogućnosti izvršiti stručno provođenje, ravnatelj Zavoda može ugovoriti s vanjskom stručnom tvrtkom za provođenje tih poslova.

Sve poslove zaštite na radu u skladu s ovim Pravilnikom i drugim propisima organizira, uređuje, nadzire i prati njihovu primjenu ravnatelj.

2. 1. Ravnatelj

Članak 9.

Ravnatelj osigurava i odgovara za provođenje mjera zaštite na radu sukladno odredbama zakona, podzakonskih propisa, kolektivnih ugovora i ovog Pravilnika. Ravnatelj u uređivanju i provedbi mjera zaštite na radu obavlja sljedeće:

- osigurava potrebne uvjete i materijalna sredstva za provedene zaštite na radu,
- odlučuje o nabavi potrebnih sredstava,
- donosi odluke i druge akte iz područja zaštite na radu,
- osigurava izvršenje odluka koje se primjenjuju na razini Zavoda,
- imenuje ovlaštenike zaštite na radu i članove Odbora zaštite na radu,
- odlukama uređuje prava, dužnosti i odgovornosti ovlaštenika za zaštitu na radu, stručnjaka zaštite na radu i povjerenika radnika za zaštitu na radu,
- odlučuje o prestanku rada pojedinih radnih jedinica ako se utvrdi da njihov rad ugrožava živote i zdravlje radnika, te drugih osoba i imovine većeg značaja,
- osigurava zakonitost rada iz područja zaštite na radu,
- obavlja i druge poslove sukladno odredbama propisa ovog Pravilnika.

2. 2. Ovlaštenici poslodavca

Članak 10.

Ravnatelj ovlaštenja iz prethodnog članka ostvaruje putem ovlaštenika zaduženog za izvršenje prava i obveza u svezi s provedbom zaštite na radu.

Ovlaštenik je radnik kojemu je Ravnatelj, neovisno o drugim ugovorenim poslovima, dao ovlaštenja za provedbu zaštite na radu, odnosno svaka osoba koja rukovodi jednim ili više radnika na kojeg je preneseno ovlaštenje u pisanom obliku.

Poslodavac može imati više ovlaštenika (neposrednih), kojima je ravnatelj Zavoda dao ovlaštenja za provedbu zaštite na radu u okviru njihovog djelokruga rada te organiziranje rada i obavljanje poslova zaštite na radu sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i ovog Pravilnika.

Ovlaštenja za obavljanje poslova zaštite na radu daje se u pisanom obliku posebnom odlukom kojom se utvrđuje ovlaštenje za provedbu zaštite na radu, neovisno o drugim ugovorenim poslovima.

Ovlaštenik ravnatelja je dužan osigurati provedbu ovog Pravilnika i drugih propisa iz zaštite na radu, te poduzimati mjere u okviru svoje funkcije i djelokruga te naročito voditi brigu:

- da se na poslove ne rasporedi radnik koji nije osposobljen za rad na siguran način,
- da se na poslove s posebnim uvjetima rada ne rasporedi radnik za kojeg na propisani način nije utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, odnosno da se radnik koji tražene uvjete više ne ispunjava ne zadrži na poslovima s posebnim uvjetima za rad,
- da se malodobnicima, ženama i radnicima sa smanjenom radnom sposobnošću ne dozvoli rad na poslovima koji bi mogli na njih štetno utjecati,
- da isključi iz uporabe strojeve i uređaje te osobna zaštitna sredstva koja nisu ispravna,
- da radnici rade sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14), propisa donesenih na temelju njega, drugih propisa zaštite

na radu, uputa poslodavca, odnosno proizvođača strojeva i uređaja, osobnih zaštitnih sredstava i radnih tvari, te da koriste propisana osobna zaštitna sredstva,

- da radniku zabrani rad ako ga obavlja suprotno odredbi iz prethodnog podstavka,
- da osigura potreban broj radnika osposobljenih za evakuaciju i spašavanje kao i za pružanje prve pomoći te da im stavi na raspolaganje svu potrebnu opremu,
- da osigura da se za vrijeme rada ne piju alkoholna pića te uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno da zabrani rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti te da ih udalji s rada,
- da prikladnim mjerama provodi zaštitu nepušača na način osiguranja nepušenja u zatvorenim prostorima,
- da predlaže donošenje odluka o provođenju zaštite na radu u svom području djelovanja,
- sudjeluje i organizira provođenje i izvršavanje poslova zaštite na radu predviđenih u procesu rada za koji je nadležan,
- da sudjeluje u praktičnom osposobljavanju radnika za rad na siguran način i sudjeluje u provjeri i ocjeni praktične osposobljenosti radnika,
- da surađuje s inspekcijom rada (zaštite na radu) radi provođenja mjera zaštite na radu,
- za svoj rad odgovoran je ravnatelju Zavoda.

Ovlaštenik ravnatelja odgovorna je za štetu na radu i u vezi s radom koju uzrokuje poslodavcu odnosno radniku, obavljanjem poslova zaštite na radu, ako ne postupi u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu, ovog Pravilnika i drugih propisa.

Članak 11.

Neposredni ovlaštenici su voditelji ustrojstvenih službi/odjela kao neposredni organizatori procesa rada u svojim jedinicama u kojima rukovode, te su dužni iz područja zaštite na radu izvršavati sljedeće obveze:

- sudjelovati kod utvrđivanja ispravnosti zaštite na novim sredstvima rada,
- osigurati primjenu zaštite na radu na novim sredstvima rada,
- osigurati primjenu zaštite na radu u radnom prostoru i radnoj okolini,
- provoditi dio povremenih pregleda sredstava rada,
- provoditi dio praktičnog osposobljavanja radnika za rad na siguran način i sudjelovati u provjeri praktične osposobljenosti radnika,
- osigurati propisno korištenje osobnih zaštitnih sredstava i opreme za radnike,
- osigurati pružanje prve pomoći radnicima i odrediti osobe za pružanje prve pomoći i mjesta na kojima se čuva sanitetski materijal i druga sredstva za pružanje prve pomoći, te o tome dati potrebne obavijesti,
- obustaviti rad radnika na mjestu rada gdje mu prijete neposredna opasnost po život i zdravlje,
- sudjelovati u praktičnom osposobljavanju radnika za rad na siguran način i sudjelovati u provjeri i ocjeni praktične osposobljenosti radnika,
- inicirati provjeru alkoholiziranosti radnika za kojeg opravdano sumnja da je pod utjecaje alkohola ili drugih sredstava ovisnosti, te po potrebi udaljiti s rada radnika koji je pod utjecajem alkohola/sredstava ovisnosti, kao i radnika koji puši u radnim prostorijama u kojima to nije dopušteno,

- voditi evidenciju o periodičnim zdravstvenim pregledima djelatnika svoje službe/odjela u propisanim rokovima,
- popunjavati obrasce o ozljedama na radu,
- surađivati s voditeljima drugih organizacijskih jedinica Zavoda i ovlaštenicima zaduženima za poslove zaštite na radu i zaštite od požara,
- organizirati i provoditi sve druge mjere zaštite na radnom mjestu,
- za svoj rad odgovoran je ovlašteniku Ravnatelja.

Osposobljavanje neposrednih ovlaštenika mora se provesti sukladno zakonskim propisima.

2. 3. Odbor za zaštitu na radu

Članak 12.

Odbor za zaštitu na radu je savjetodavno tijelo ravnatelja. Odbor planira i nadzire primjenu pravila zaštite na radu, vrši obavješćavanje i obrazovanje iz zaštite na radu, vodi politiku sprečavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i potiče stalno unapređivanje zaštite na radu. Ravnatelj imenuje članove Odbora za zaštitu na radu.

Članovi Odbora za zaštitu na radu su ravnatelj ili njegov ovlaštenik, stručnjak zaštite na radu, specijalist medicine rada i povjerenik radnika za zaštitu na radu. Predsjednik Odbora je ravnatelj ili njegov ovlaštenik. Predsjednik Odbora saziva sjednicu najmanje jednom u tri mjeseca, te ovisno o važnosti tema obavješćava inspektora rada (zaštite na radu), a on će sam ocijeniti je li potrebna njegova nazočnost na sastanku Odbora.

Ukoliko predsjednik odbora propusti sazvati sjednicu Odbora u predviđenom roku (jednom u tri mjeseca) odnosno ukoliko propusti sazvati sjednicu dva puta uzastopce u navedenom roku, povjerenik radnika za zaštitu na radu ima pravo sazvati sjednicu Odbora.

U slučaju skupne ili smrtne ozljede radnika, predsjednik Odbora dužan je sazvati sjednicu u roku od 2 radna dana, analizirati uzroke i predložiti odgovarajuće mjere zaštite.

O imenovanju članova Odbora zaštite na radu ravnatelj Zavoda donosi pisanu odluku.

2. 4. Obveze (vanjskog) stručnjaka zaštite na radu

Članak 13.

Zavod, za poslove zaštite na radu, angažira (vanjskog) stručnjaka zaštite na radu, koji je nositelj stručnih poslova u organiziranju, provođenju i unapređivanju zaštite na radu te surađuje s ovlaštenikom ravnatelja Zavoda, kao i s ovlaštenim strojarom Zavoda.

Obveze stručnjaka zaštite na radu su:

- stručna pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima, radnicima i njihovim povjerenicima u provedbi i unapređivanju zaštite na radu,
- suradnja sa specijalistima medicine rada,
- poticanje poslodavaca i njihovih ovlaštenika da nadležne službe poslodavca otklanjaju utvrđene nedostatke glede zaštite na radu,

- unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu,
- suradnja sa stručnim službama poslodavca prilikom izgradnje i rekonstrukcije objekata namijenjenih za rad, nabave strojeva i uređaja,
- osposobljavanje radnika za zaštitu na radu, osposobljavanje ovlaštenika/neposrednih ovlaštenika poslodavca i pomaganje u njihovu radu,
- osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu,
- suradnja s poslodavcem prilikom nabavke osobnih zaštitnih sredstava, nabavke radne opreme namijenjene za rad,
- provodi zaštitu kod primjene opasnih radnih tvari,
- vrši prijavu i prati analizu podataka u svezi s ozljedama na radu i profesionalnim bolestima, te izrađuje godišnje izvješće za potrebe inspekcije rada,
- obavještava inspekciju rada o težim, smrtnim, skupnim ozljedama na radu i profesionalnim bolestima,
- rad u odboru za zaštitu na radu kod poslodavca,
- suradnja s tijelima inspekcije rada, sa Zavodom za zaštitu na radu te ovlaštenim ustanovama i trgovačkim društvima koji se bave poslovima zaštite na radu,
- provođenje unutarnjeg nadzora iz područja zaštite na radu, s prijedlogom mjera za otklanjanje uočenih nedostataka s rokovima za otklanjanje istih osim davanja tehničkih rješenja koja spadaju u specijalizaciju posebnih struka,
- predlaganje plana i programa mjera zaštite na radu,
- sudjeluju u izradi elaborata Procjene rizika,
- izrađuje program osposobljavanja radnika za rad na siguran način,
- brine se da novi ili rekonstruirani strojevi ili uređaji za rad s povećanim opasnostima ne stave u rad prije nego što se ispituju na propisani način i o tome ishode odgovarajuće isprave, odnosno brinu o redovitom periodičkom ispitivanju istih u propisanim rokovima,
- surađuje s ovlaštenim stručnim organizacijama i drugim specijaliziranim institucijama, u cilju unapređivanja zaštite na radu,
- vodi brigu i upućuju na redovne periodične zdravstvene preglede radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada.

2. 5. Radničko vijeće

Članak 14.

Radničko vijeće ima obavezu i zadaću promicati interese radnika koji rade kod poslodavca, savjetovanjem ili pregovorima s poslodavcem ili od njega ovlaštenom osobom, o pitanjima zaštite na radu.

2. 6. Povjerenik zaštite na radu

Članak 15.

Zadatak Povjerenika je da zastupa interese radnika na području zaštite na radu te da prati primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti zaštite na radu u radnoj sredini u kojoj je izabran. Izbor povjerenika za zaštitu na radu kod poslodavca provodi se u

skladu s odredbama općeg propisa o radu kojim su uređena pitanja izbora Radničkog vijeća u skladu s Zakonom o radu.

Za povjerenika radnika za zaštitu na radu ne može biti imenovan ovlaštenik poslodavca za zaštitu na radu.

Mandat povjerenika radnika za zaštitu na radu traje četiri (4) godine. Isti povjerenik može biti biran i ponovno nakon isteka mandata.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu obavezan je štititi interese radnika na području zaštite na radu te pratiti primjenu pravila, mjera, postupaka i aktivnosti zaštite na radu.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu ima pravo:

- podnositi poslodavcu prijedloge vezane uz donošenje odluka iz zaštite na radu,
- zahtijevati od poslodavca da poduzme odgovarajuće mjere u svrhu smanjenja i otklanjanja rizika,
- podnositi pritužbe tijelima nadležnim za zaštitu na radu,
- sudjelovati s poslodavcem u planiranju unapređivanja uvjeta rada, uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih kemikalija i bioloških štetnosti u radni i proizvodni proces te poticati poslodavca i njegove ovlaštenike na provedbu zaštite na radu,
- biti obaviješten o svim promjenama koje utječu ili bi mogle utjecati na zaštitu na radu,
- izvršiti uvid i koristiti dokumentaciju poslodavca iz zaštite na radu,
- primati primjedbe radnika u vezi s primjenom pravila zaštite na radu te ih prenositi poslodavcu ili njegovom ovlašteniku,
- izvijestiti nadležnog inspektora i specijalistu medicine rada o svojim zapažanjima, odnosno zapažanjima radnika,
- prisustvovati inspekcijskim pregledima i očitovati se na činjenično stanje koje utvrdi nadležni inspektor,
- pozvati nadležnog inspektora, kada ocijeni da su ugroženi sigurnost i zdravlje radnika, a poslodavac propušta ili odbija provoditi potrebnu zaštitu na radu,
- osposobljavati se za obavljanje poslova povjerenika radnika za zaštitu na radu,
- stalno proširivati i unapređivati znanje te pratiti i prikupljati obavijesti od važnosti za svoj rad,
- staviti prigovor na inspekcijski nalaz,
- svojim djelovanjem poticati radnike na provedbu zaštite na radu,
- obavještavati radnike o provedbi zaštite na radu.

Kolektivnim ugovorom mogu se urediti i druga pitanja vezana za rad povjerenika radnika za zaštitu na radu, a mogu se urediti i sporazumom sklopljenim između poslodavca i radničkog vijeća, ako stranke kolektivnog ugovora na to ovlaste stranke sporazuma.

3. PRAVA, DUŽNOSTI I ODGOVORNOSTI RADNIKA U ZAŠTITI NA RADU

Članak 16.

Prava, dužnosti i odgovornosti radnika propisana u ovom Pravilniku, čine dio sustava za organiziranje i provođenje zaštite na radu, a utvrđuju se na temelju procjene rizika i

postojećeg stanja zaštite na radu u Zavodu, te na temelju Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i Zakona o radu (NN 93/14).

3. 1. Prava radnika u zaštiti na radu

Članak 17.

Radnik ima pravo:

- biti obaviješten o sadržaju poslova i radnih zadataka na kojima treba raditi, o opasnostima na poslovima i radnim zadacima i obvezama u provođenju zaštite na radu,
- na zdravstveni pregled prije rasporeda na poslove i zadatke radi utvrđivanja njegovog zdravstvenog stanja, psihofizičkih i psihičkih sposobnosti za siguran rad na poslovima i zadacima,
- na periodične zdravstvene preglede u određenim rokovima, ako radi na poslovima koji su utvrđeni kao poslovi s posebnim uvjetima rada u skladu s ovim Pravilnikom, procjenom opasnosti i u skladu s Zakonom o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i drugim propisima,
- na osposobljavanje za rad na siguran način prilikom stupanja na rad (prije početka rada), a u slučaju promjene tehnološkog procesa i kod rasporeda na druge poslove i radne zadatke,
- raditi sa sredstvima rada na kojima su osigurane i primijenjene sve mjere zaštite na radu,
- raditi u radnom okolišu koji je u skladu s propisima o zaštiti na radu i u kojem su opasnosti i štetnosti u granicama maksimalno dopuštenih koncentracija i doza,
- na ispravna osobna zaštitna sredstva koja su procjenom opasnosti utvrđena za poslove i zadatke na kojima radi zbog opasnosti i štetnosti kojima je radnik izložen tijekom rada,
- prijaviti neposrednom rukovoditelju svaku okolnost koja bi mogla utjecati na siguran rad (nedostatke na osobnim zaštitnim sredstvima, kvarove na sredstvima rada, svoje osobne nedostatke (zdravstvene ili psihofiziološke prirode), manjkavosti u organizaciji i tehnologiji rada i sl.),
- biti obaviješten o svim promjenama u radnom procesu koji utječu na sigurnost i zdravlje,
- odbiti rad ako na mjestu rada nisu osigurane mjere zaštite, te mu zbog toga prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje, a prije toga je usmeno ili na pisani način tražio od odgovornih osoba otklanjanje nedostataka,
- za ostvarivanje svojih prava iz zaštite na radu, obratiti se inspekciji zaštite na radu,
- na naknadu štete za slučaj ozljede na radu, profesionalne bolesti nastalih u svezi s radom po načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti), a prema općim propisima obveznog prava,
- na stručnu pomoć u ostvarivanju prava iz područja socijalne sigurnosti vezanih izravno ili neizravno za zaštitu na radu.

3. 2. Dužnosti radnika na radu

Članak 18.

Radnik je dužan :

- dolaziti na rad u propisano radno vrijeme u normalnom tjelesnom i psihičkom stanju (dovoljno odmoran za rad, da nije pod utjecajem alkohola ili drugih opojnih sredstava i sl.),
- prijaviti neposrednom rukovoditelju i drugim odgovornim osobama svaku okolnost koja je utječe na siguran rad (svoje osobne nedostatke u zdravstvenom i psihičkom stanju), nedostatke u pogledu uvjeta rada, nedostatke u pogledu zaštite na sredstvima rada, u radnom prostoru i sl.,
- obavljati poslove na mjestu rada s dužnom pažnjom koja se očekuje od radnika na takvim poslovima, primijeniti upute o radnom postupku (bilo da su te upute usmene ili pismene), primijeniti pravila zaštite na radu i ostvariti uvjete sigurnog rada,
- sudjelovati u organiziranom procesu osposobljavanja i pristupiti provjeri osposobljenosti za rad na siguran način,
- pri radu koristiti i primjenjivati upute o radnom postupku što mu ih odredi neposredni rukovoditelj, pa i napustiti mjesto rada, ako se to od njega zatraži iz razloga sigurnosti na radu,
- primijeniti na pravilan način osobna zaštitna sredstva i opremu propisanu za poslove i zadatke na kojima radi, namjenski koristiti ta sredstva i održavati ih u ispravnom stanju,
- upozoriti svakog drugog radnika na potrebu primjene zaštite na radu,
- upozoriti neposrednog rukovoditelja na svaku pojavu i događaj koji može predstavljati opasnost za siguran rad,
- predlagati mjere za uspješno provođenje zaštite na poslovima i zadacima na kojima radi u organizacijskoj jedinici,
- surađivati s ravnateljem ili njegovim ovlaštenikom, te s povjerenikom zaduženim za zaštitu na radu u rješavanju svih pitanja iz zaštite na radu,
- pristupiti ocjeni i provjeri zdravstvene sposobnosti, osobito ako radi na poslovima s posebnim uvjetima rada,
- udaljiti se s mjesta rada ako mu to bude naređeno zbog opasnosti po život, odnosno raditi privremeno na drugim poslovima,
- pridržavati se odredbi ovog Pravilnika, propisa i ostalih akata koji se odnose na zaštitu na radu.

3. 3. Odgovornost radnika za organiziranje i provođenje zaštite na radu

Članak 19.

Radnik koji ne primjenjuje zaštitu na radu prema odredbama ovog Pravilnika i zakona, čini povredu radne obveze. Poslodavac, ovlaštenici poslodavca čine povredu radne dužnosti, ako ne izvršavaju ili manjkavo izvršavaju posebne dužnosti utvrđene ovim Pravilnikom.

Članak 20.

Povredom dužnosti propisanih ovim Pravilnikom radnik čini lakšu povredu, ukoliko zbog propusta radnika nije došlo do posljedica u obliku ozljede radnika, druge nezgode ili veće materijalne štete.

Članak 21.

Radnik čini težu povredu radne obveze, ako propusti dužnosti utvrđene ovim Pravilnikom, i tako prouzroči ozljede radnika, izazove skupnu ozljedu, ili smrtnu ozljedu, uništi ili ozbiljnije ošteti sredstava rada ili općenito izazove ugrožavanje sigurnosti života i zdravlja radnika na radu i trećih osoba i:

- ako na rad ne dođe u normalnom tjelesnom ili psihičkom stanju,
- ako ne prijavi neposrednom rukovoditelju okolnosti zbog kojih nije u mogućnosti sigurno raditi,
- ako ne obavlja poslove i zadatke u skladu s propisanim i utvrđenim pravilima ZNR,
- ako ne pristupi provjeri osposobljenosti za rad na siguran način (teoretsko i praktično osposobljavanje),
- ako ne napusti mjesto rada kad to od njega zatraži neposredni rukovoditelj,
- ako ne primijeni osobna zaštitna sredstva i opremu,
- ako ne upozori svakog drugog radnika na opasnosti i štetnosti koje postoje za radnike ili treće osobe, ukoliko je znao ili morao znati za te opasnosti,
- ako ne upozori neposrednog rukovoditelja na pojave i događaje koji mogu činiti opasnost za radnike, treće osobe ili sredstvo rada,
- ako ne pristupi provjeri zdravstvene sposobnosti kad radi na poslovima s posebnim uvjetima rada,
- ako propusti dužnosti utvrđene za ovlaštenika/neposrednog ovlaštenika poslodavca,
- ako na rad dolazi pod utjecajem alkohola, ili drugih opojnih sredstava, uzima alkohol i druga opojna sredstva za vrijeme rada,
- ako samoinicijativno obavlja poslove i radne zadatke za koje nije osposobljen, te time ugrožava vlastiti život i zdravlje kao i život i zdravlje ostalih radnika.

Temeljem gore spomenutih radnih obveza i nepoštivanja istih od strane radnika, ravnatelj ili ovlaštenik može privremeno zabraniti rad radnika i udaljiti ga s radnog mjesta, te pokrenuti disciplinski postupak.

3. 4. Odgovornost radnika za štetu prouzročenu Zavodu

Članak 22.

Radnik koji na radu ili u svezi s radom namjerno ili iz krajnje nepažnje u svezi primjene pravila zaštite na radu prouzroči štetu Zavodu, odgovara prema općim odredbama o materijalnoj odgovornosti.

Pod štetom iz prethodnog stavka ovog članka smatra se materijalna šteta koja se sastoji od umanjenja vrijednosti sredstava ili sprečavanja njihovog povećanja. Okolnosti pod kojima je nastala, tko je štetu prouzročio, visinu štete i kako će se

nadoknaditi utvrđuje posebno povjerenstvo za utvrđivanje štete koju imenuje poslodavac.

4. UREĐIVANJE I PROVEDBA ZAŠTITE NA RADU

4. 1. Osposobljavanje radnika za rad na siguran način

Članak 23.

Osposobljavanjem za rad na siguran način u smislu ovog Pravilnika i Zakona za zaštitu na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14), smatra se organizirana i unaprijed programirana djelatnost preko koje radnici stječu znanja, vještine i iskustva za siguran rad.

Članak 24.

Poslodavac, ovlaštenici, i radnici moraju biti osposobljeni iz područja zaštite na radu, jer se u Zavodu obavlja djelatnost zdravstvene zaštite, odnosno radi s tehnologijama u kojima postoji opasnost od ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i poremećaja u tehnološkom procesu koji bi mogli ugroziti sigurnost radnika.

Članak 25.

Poslodavac je dužan osposobiti radnika za rad na siguran način, dati mu informacije i upute vezane uz njegovo mjesto rada i poslove:

- prije početka rada,
- kod promjena u radnom postupku,
- kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene,
- kod uvođenja nove tehnologije,
- kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno na novo mjesto rada,
- kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima rada.

Nakon zasnivanja radnog odnosa, radnik ne smije biti raspoređen da samostalno obavlja poslove i radne zadatke, ako prethodno nije osposobljen za njihovo obavljanje bez ugrožavanja vlastitog života i zdravlja te života i zdravlja drugih radnika.

Radnicima dok još nisu osposobljeni za rad na siguran način poslodavac mora osigurati rad pod neposrednim nadzorom radnika osposobljenih za rad na siguran način, ali ne dulje od 60 dana.

Članak 26.

Plan i program osposobljavanja radnika za rad na siguran način izrađen je na osnovi procjene rizika koja proizlazi iz tehnološkog procesa za konkretna mjesta rada, a sastoji se od teoretskog i praktičnog djela.

Članak 27.

Osposobljavanje ovlaštenika poslodavca, i povjerenika radnika za zaštitu na radu, provode ovlaštene vanjske ustanove za poslove zaštite na radu, odnosno stručnjaci zaštite na radu sukladno zakonskim odredbama i odgovarajućim propisima.

4. 2. Obavještavanje iz zaštite na radu

Članak 28.

Poslodavac je obavezan obavješćivati i savjetovati se s radnicima odnosno njihovim predstavnicima o pitanju zaštite na radu u skladu sa zakonom i općim propisima o radu.

Poslodavac, odnosno ovlaštenik je dužan radnicima davati odgovarajuće obavijesti i pisane upute koje se odnose na opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje u svezi djelatnosti koju obavlja. U iznimnim situacijama kada prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje obavijesti se mogu davati i usmeno.

Članak 29.

Nadležni ovlaštenik, u suradnji sa stručnjakom zaštite na radu, dužan je na mjestima rada, sredstvima rada i pripadajućim instalacijama trajno postaviti znakove sigurnosti i znakove općih obavijesti u skladu s odgovarajućim propisima. Ako znakovi sigurnosti nisu dovoljni za djelotvorno obavještavanje, nadležni ovlaštenik u suradnji s stručnjakom za zaštitu na radu dužan je trajno postaviti upute o uvjetima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, osobnih zaštitnih sredstava, opasnih radnih tvari i opreme.

Članak 30.

Za postavljanje znakova sigurnosti i znakova općih obavijesti kao i za pisane upute te njihovo održavanje i promjenu stanja odgovoran je ovlaštenik.

Stručnjak (vanjski) zaštite na radu mora svakom radniku kada to od njega radnik zatraži, dati na uvid propise, opće akte poslodavca, te sve pisane upute i obavijesti iz zaštite na radu.

Poslodavac odnosno ovlaštenik poslodavca je obvezan na najpovoljniji način obavijestiti radnike, povjerenika radnika za zaštitu na radu, stručnjaka za zaštitu na radu i druge osobe o opasnostima, štetnostima, te svim rizicima i promjenama koje bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje, te o mjerama koje će poduzeti radi promicanja istih. Ovu obvezu poslodavac ima naročito nakon smrtne, skupne i teške ozljede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti, kao i nalaza nadležnog tijela kojim je utvrđen nedostatak u primjeni pravila zaštite na radu.

4. 3. Poslovi s posebnim uvjetima rada

Članak 31.

Poslovi s posebnim uvjetima rada su posebni poslovi koji prema Zakonu za zaštitu na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i Pravilniku o poslovima s posebnim uvjetima rada (NN 5/84) i pravilima zaštite na radu mogu obavljati samo radnici koji osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa ispunjavaju i posebne uvjete u pogledu dobi života, spola, stručne sposobnosti, zdravstvenog, tjelesnog ili psihičkog stanja, te psihofizioloških i psihičkih sposobnosti.

Članak 32.

Poslovi s posebnim uvjetima rada u Zavodu utvrđuju se temeljem analize u Procjeni rizika. Popis poslova i radnih mjesta, te vrijeme redovnih zdravstvenih pregleda sastavni je dio Procjene rizika, a nalazi se u **PRILOGU [D5]** Procjene rizika.

Članak 33.

Na poslove s posebnim uvjetima rada mogu se rasporediti samo radnici za koje se prethodno utvrdi da ispunjavaju posebne uvjete za obavljanje tih poslova (zdravstveni uvjeti, stručna sprema, posebna stručna osposobljenost).

Članak 34.

Radnika raspoređenog na poslove s posebnim uvjetima rada Zavod upućuje na zdravstveni pregled (odnosno na provjeru zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti) ugovorenoj zdravstvenoj ustanovi, koja obavlja djelatnost Specijalističke ordinacije medicine rada odnosno specijalisti medicine rada u privatnoj praksi.

Zavod i (vanjski) stručnjak zaštite na radu dužni su radnika koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ponovno uputiti na pregled prije proteka roka utvrđenog propisom zaštite na radu ili ocjenom specijaliste medicine rada ili na osnovan prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite.

Poslodavac i nadležni ovlaštenik ne smiju dozvoliti radniku da obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ako više ne ispunjava uvjete za obavljanje tih poslova ili ako ga ponovno ne uputi na pregled nakon isteka vremena u kojem je to bio dužan učiniti.

4. 4. Zaštita pri radu s računalom

Članak 35.

Temeljem Pravilnika o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom (NN 69/05) utvrđuju se zahtjevi glede sigurnosti i zaštite zdravlja pri radu s računalom, te radno mjesto s računalom ne smije biti izvor opasnosti od ozljeda i oštećenja zdravlja radnika.

Članak 36.

»Radnik« je osoba koja pri obavljanju poslova koristi računalu sa zaslonom ukupno četiri (4) ili više sati tijekom radnog dana.

Temeljem Pravilnika o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom (NN 69/05) i Procjene rizika utvrđene su opasnosti za sva radna mjesta u vidu narušavanja zdravlja radnika posebice zbog vida, statodinamičkog i psihičkog napora.

Poslodavac mora osigurati da radnici budu upoznati sa svim okolnostima i zahtjevima glede sigurnosti i zaštite zdravlja (zdravstveni pregled) pri radu s računalom, te mora osigurati osposobljavanje radnika za rad na siguran način i to prilikom prvog raspoređivanja na radno mjesto, te prije provedbe svake promjene koja bi mogla utjecati na sigurnost i zdravlje na tom radnom mjestu.

Poslodavac mora trajno osiguravati ispunjenje zahtjeva za radno mjesto za rad s računalom.

4. 5. Zaštita posebnih kategorija radnika (mladeži, trudnica, radnica koje su rodile ili doje dijete i radnika s umanjenim radnim sposobnostima)

Članak 37.

Zavod je obavezan sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i Zakona o radu (NN 93/14), osigurati potrebnu zaštitu na radu maloljetnim radnicima, trudnim radnicama, radnicama koje su nedavno rodile, ranicama koje doje, radnicima koji su oboljeli od profesionalne bolesti te radnicima kod kojih je utvrđena smanjena i preostala radna sposobnost ili postoji neposredni rizik od smanjenja radne sposobnosti.

Poslodavac će u cilju posebne zaštite prethodno navedenih skupina radnika u procjeni rizika naznačiti poslove koji su za njih potencijalno rizični.

4. 6. Zdravstveni pregled (pri zapošljavanju i poslovima s posebnim uvjetima rada)

Članak 38.

Pravo i obveza poslodavca je da prije zasnivanja radnog odnosa, ali i za vrijeme rada ima uvid u zdravstveno stanje radnika. Istovremeno prilikom sklapanja ugovora o radu, radnik je dužan obavijestiti poslodavca o bolesti ili drugoj okolnosti koja bi mogla utjecati na izvršenje ugovora o radu prema čl. 22. Zakona o radu (NN 93/14).

Specifična zdravstvena zaštita radnika uključuje i zdravstvene preglede radnika s obzirom na prisutne opasnosti, štetnosti i napore pri obavljanju posla.

Prema vrsti pregleda razlikujemo sljedeće zdravstvene preglede:

- prethodni/ulazni pregled,
- periodički pregled,
- kontrolni pregled,
- izvanredni pregled,
- izlazni pregled.

5. KORIŠTENJE OBJEKATA NAMIJENJENIH ZA RAD, SREDSTVA RADA (radna oprema, strojevi i uređaji, strojevi i uređaji s povećanim opasnostima, radni okoliš, instalacije, osobna zaštitna sredstva, radna oprema te radni postupci)

Članak 39.

Objekti namijenjeni za rad s radnim i pomoćnim prostorijama u njemu (podovi, zidovi, prozori, vrata, prometnice, unutarinja stubišta, ograde i rukohvati, vanjska stubišta, rampe, mostovi, krovovi, vertikalni prilazi, kupaoalice, nužnici, prostorije za osobnu higijenu, prostorije za uzimanje obroka hrane, prirodna i umjetna rasvjeta, grijanje i hlađenje prostora) moraju se održavati u stanju koje ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, a pojedine instalacije (gromobranske, električne, plinske, stabilne za gašenje, hidrantske, i sl.), radni okoliš (buka, vibracija, mikroklima, kemijske štetnosti) moraju se ispitivati u skladu s važećim tehničkim propisima i Pravilniku o zaštiti na radu za mjesta rada (NN 29/13).

Članak 40.

Kada nije moguće pravilima zaštite na sredstvima rada ili organizacijskim mjerama otkloniti ili u dovoljnoj mjeri ograničiti opasnost po sigurnost i zdravlje radnika, poslodavac mora osigurati odgovarajuća zaštitna sredstva i skrbiti da ih radnici koriste pri obavljanju poslova.

Poslodavac/ovlaštenik je dužan radnicima osigurati i održavati ispravnu, za rad prilagođenu i sigurnu radnu opremu, sredstva rada i osobna zaštitna sredstva koja za vrijeme rada ne smiju ugrožavati njihovu sigurnost i zdravlje, imovinu i prirodni okoliš sukladno Pravilniku o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme (NN 18/17).

Poslodavac/ovlaštenik ne smije staviti u uporabu radnu opremu, sredstva rada i osobna zaštitna sredstva ako nisu izrađena u skladu s propisima zaštite na radu i ako nisu ispravna.

Poslodavac/ovlaštenik je dužan isključiti iz uporabe sredstva rada i osobna zaštitna sredstva na kojima nastanu promjene zbog kojih postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

5. 1. Sredstva rada i radni okoliš

Članak 41.

Strojevi i uređaji s povećanim opasnostima su oni pri čijem korištenju postoji povećana opasnost po sigurnost i zdravlje radnika, unatoč primjeni osnovnih pravila zaštite na radu. Strojevi i uređaji s povećanim opasnostima utvrđeni su Pravilnikom o listi strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (NN 47/02).

Strojevi i uređaji s povećanim opasnostima koji se koriste u Zavodu, temeljem Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) moraju se na propisani način pregledavati i ispitivati, od strane ovlaštene tvrtke/ustanove.

Popis strojeva i uređaja s povećanim opasnostima utvrđuju se u posebnom **PRILOGU [D2]** važeće Procjene rizika.

Članak 42.

Ako posebnim propisima nisu utvrđeni drugi rokovi, strojevi i uređaji za rad s povećanim opasnostima ispituju se:

- prije njihovog stavljanja u uporabu,
- najmanje jedanput nakon dvije godine njihove uporabe,
- poslije rekonstrukcije, a prije ponovnog početka korištenja,
- prije početka korištenja na novom mjestu uporabe, ako su strojevi i uređaji premješteni s jednog mjesta na drugo uz demontažu i ponovnu montažu dijelova/sklopova.

5. 2. Radni okoliš

Članak 43.

Poslodavac je dužan obavljati ispitivanja u radnim prostorijama u kojima proces rada koji se u njima obavlja utječe na temperaturu, vlažnost i brzinu strujanja zraka, u kojima u procesu rada nastaju buka i vibracije, u kojima se pri radu koriste ili proizvode opasne tvari, u kojima pri radu nastaju opasna zračenja i u kojima je pri radu potrebno osigurati odgovarajuću rasvjetu.

Ispitivanje u radnom okolišu obuhvaća ispitivanje:

- fizikalnih čimbenika (temperatura, vlažnost i brzina strujanja zraka, osvijetljenost, buka i vibracije),
- kemijskih čimbenika (koncentracija plinova, para i prašina).

Ispitivanje se provodi prema Pravilniku o ispitivanju radnog okoliša (NN 16/16) te ga provode ovlaštene tvrtke/ustanove za zaštitu na radu.

Članak 44.

Ako posebnim propisom nije određen drugi rok, radna okolina ispituje se:

- odmah nakon što je uveden proces rada koji u radnoj okolini može izazvati štetnosti za zdravlje radnika,
- odmah nakon što su u procesu rada izvršene promjene u radnoj okolini koje mogu izazvati štetnosti za zdravlje radnika,
- ispitivanje se mora obaviti u rokovima koji ne mogu biti duži od dvije (2) godine.

6. KEMIKALIJE

Članak 45.

Zakon o kemikalijama (NN 18/13) propisuje uvjete koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe za obavljanje djelatnosti proizvodnje, stavljanje na tržište i korištenje kemikalija radi zaštite života i zdravlja ljudi, te zaštite okoliša.

Članak 46.

Korištenje opasnih kemikalija u procesu rada i radnog okoliša utvrđuje se u Procjeni rizika te se u skladu s tim primjenjuju pravila zaštite na radu.

Prilikom nabave opasnih kemikalija, sukladno zakonskim odredbama, od odabranog dobavljača obavezno se zahtijevaju podaci u pisanom obliku o svojstvima tvari, kao i upute za rad s tim tvarima, kako bi se u radu s njima primijenila odgovarajuća pravila zaštite na radu.

7. BIOLOŠKE ŠTETNOSTI

Članak 47.

Prema odredbama Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14), biološke štetnosti su biološki agensi, odnosno mikroorganizmi, uključujući i genetski modificirane stanične kulture i endoparaziti čovječjeg i životinjskog porijekla koji mogu uzrokovati zarazu, alergiju ili trovanje, a koji se koriste u radu ili su prisutni u radnom okolišu.

Minimalni zahtjevi glede sigurnosti i zdravlja radnika vezano uz biološke agense propisani su Pravilnikom o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim agensima pri radu (NN 155/08).

Članak 48.

Poslodavac je obvezan provoditi zaštitu na radu radnika koji su izloženi ili bi mogli biti izloženi biološkim štetnostima sukladno odredbama zakona o zaštiti na radu i podzakonskim propisima koji reguliraju zaštitu na radu.

Prilikom nabave potrošnih materijala koji su u propisima kategorizirani kao biološki agensi od odabranog dobavljača obavezno se zahtijevaju podaci u pisanom obliku o svojstvima tvari, kao i upute za rad s tim tvarima, kako bi se u radu s njima primijenila odgovarajuća pravila zaštite na radu.

8. ZAŠTITA OD POŽARA, EVAKUACIJA I SPAŠAVANJE

Članak 49.

Poslodavac je obvezan poduzeti mjere zaštite od požara i spašavanje radnika u slučaju nastanka neposrednih i značajnih rizika za život i zdravlje radnika te osposobiti radnike za praktično provođenje predmetnih mjera. Sve mjere zaštite od požara regulirane su Pravilnikom o zaštiti od požara Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije.

Poslodavac u slučaju nastanka neposredne i ozbiljne opasnosti po život i zdravlje radnika sukladno Zakonu o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) je dužan: što je prije moguće, obavijestiti sve radnike o nastaloj opasnosti kojoj jesu ili bi mogli biti izloženi, kao i o mjerama koje jesu ili bi trebale biti provedene, kako bi se spriječila ili umanjila opasnost po život i zdravlje, poduzeti radnje i dati upute o napuštanju radnih mjesta i upućivanju na sigurno mjesto i organizirati nastavak rada tek nakon isteka opasnosti, osim u slučaju postojanja osobito iznimnih i objektivno opravdanih razloga.

9. OZLJEDA NA RADU I PROFESIONALNA BOLEST

Članak 50.

Sukladno čl. 66. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13, 137/13), čl. 42. Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16) pod pojmom ozljeda na radu **podrazumijeva se** ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem, te ozljeda prouzročena naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkoga stanja organizma, ako je uzročno vezana uz obavljanje poslova, odnosno djelatnosti na osnovi koje ozlijeđena osoba ima status osigurane osobe.

Pod ozljedom na radu, **smatra se** i oštećenje zdravlja radnika nastalo na redovnom putu od stana do mjesta rada i obratno, odnosno na putu naređenom radi izvršenja službenog zadatka.

Sukladno čl. 67. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13, 137/13) i čl. 35. Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti (NN 75/14), kao ozljeda u smislu ostvarivanja prava **ne smatra se** ozljeda, odnosno bolest do koje je došlo zbog nesavjesnog ili neodgovornog ponašanja na radnome mjestu, odnosno pri obavljanju djelatnosti, kao i na redovitom putu od stana do mjesta rada i obrnuto.

Članak 51.

Profesionalna bolest je određena bolest izazvana dužim neposrednim utjecajem procesa rada i uvjeta rada na određenim poslovima na osnovi kojih oboljela osoba ima svojstvo osiguranika prema čl. 68. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 80/13, 137/13) i čl. 43. Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16).

Lista profesionalnih bolesti i poslova na kojima se te bolesti javljaju i uvjete pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima utvrđuje se posebnim Zakonom o listi profesionalnih bolesti (NN 162/98, 107/07).

Članak 52.

Svaku ozljedu na radu, profesionalnu bolest, uključujući i ubodni incident ozlijeđeni radnik i ovlaštenik dužni su odmah prijaviti ovlašteniku poslodavca i/ili stručnjaku za zaštitu na radu sukladno Pravilniku o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti (NN 75/14).

Obrada dokumentacije, prijava ozljede i profesionalne bolesti prema HZZO-u i inspekciji rada (zaštite na radu) ispunjava i ovjerava ovlaštenik poslodavca i/ili stručnjak zaštite na radu na propisani način.

Prijavu može podnijeti i izabrani doktor opće medicine, na zahtjev ozlijeđene ili oboljele osobe ili prema prijedlogu nadležnog doktora medicine rada odnosno nadležnog područnog ureda HZZO-a.

Članak 53.

Prijava o ozljedi na radu, odnosno profesionalnoj bolesti podnosi se neovisno o tome je li ozljeda, odnosno bolest imala za posljedicu privremenu nesposobnost za rad osigurane osobe u roku od 8 dana od nastanka ozljede na radu ili sumnje u profesionalnu bolest.

Ozljeda na radu i profesionalna bolest koju je radnik pretrpio obavljajući poslove za poslodavca smatra se da potječe od rada i poslodavac za nju odgovara po načelu objektivne odgovornosti. Poslodavac može biti oslobođen odgovornosti ili se njegova odgovornost može umanjiti ako je šteta nastala zbog više sile, odnosno namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika ili treće osobe na koje poslodavac nije mogao utjecati niti je njihove posljedice mogao izbjeći, unatoč provedenoj zaštiti na radu.

Članak 54.

Stručnjak zaštite na radu dužan je izvijestiti inspektora zaštite na radu o svakom događaju na radu koji je izazvao smrt radnika, težu ozljedu, skupnu ozljedu neovisno o težini ozljede, odmah po nastanku tog događaja telefonom, telefaksom, mobilnom vezom ili na drugi način, a u roku od 48 sati o nastanku toga događaja dostaviti inspekciji rada (inspektoru zaštite na radu) propisanu pismenu obavijest.

Obavješćavanje inspektora zaštite na radu ne odnosi se na povrede nastale prilikom dolaska i odlaska radnika na mjesto rada, službenom putu, kao i u drugim slučajevima kada povreda nije nastala na mjestu rada, temeljem čl. 30. Pravilnika o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu (NN 52/84).

Stručnjak zaštite na radu dužan je obavijestiti inspekciju rada (inspektora zaštite na radu) o slučaju profesionalne bolesti radnika nakon što se oboljenje utvrdi po nadležnoj zdravstvenoj ustanovi.

10. ZAŠTITA NEPUŠAČA, ZABRANA UZIMANJA ALKOHOLA I DRUGIH OPOJNIH SREDSTAVA

Članak 55.

Temeljem odredbi Zakona o ograničenju duhanskih proizvoda (NN 44/17) i Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) zabranjeno je pušenje u svim prostorima Zavoda, te na prostoru koji je udaljen manje od dvadeset (20) metara od ulaza u zgradu Zavoda.

Članak 56.

Radnicima nije dopušteno dolaziti na posao i obavljati poslove i radne zadatke pod utjecajem alkohola i sredstava ovisnosti koja smanjuju sposobnost za rad.

Radnicima nije dopušteno unošenje alkoholnih pića i sredstava ovisnosti u radne prostorije i prostore Zavoda kao ni njihovo konzumiranje za vrijeme radnog vremena.

Članak 57.

Kontrola uživanja alkohola provodi se u slučaju osnovane sumnje putem povjerenstva i to korištenjem alkometra na pismeni zahtjev ravnatelja i/ili ovlaštenika ili putem laboratorija.

Povjerenstvo sačinjavaju: ovlaštenik, stručnjak zaštite na radu i povjerenik radnika/svjedok (ako slučajno nema povjerenika radnika).

Smatra se da je radnik pod utjecajem alkohola ako odbije ispitivanje ili mu je izmjerena količina alkohola veća od 0.0 ‰, o čemu se vodi zapisnik.

Članak 58.

U slučaju odbijanja provjere alkoholiziranosti, radnik u zapisniku potpisuje da odbija pristupiti testu za utvrđivanje alkohola u organizmu, odnosno odbija prihvatiti uputnicu za uzimanje biološkog uzorka.

Izjavu o tome potpisuju, povjerenik radnika za zaštitu na radu/nazočni svjedok, stručnjak za zaštitu na radu i ovlaštenik poslodavca.

Članak 59.

Provjera alkoholiziranosti može se obaviti i pri nezgodi/ozljedi na radu, ako se osnovano posumnja u alkoholiziranost povrijeđenog radnika.

Članak 60.

Postupak provjere radi utvrđivanja je li radnik pod utjecajem sredstava ovisnosti ne može se provesti kod radnika koji ima potvrdu da se nalazi u programu liječenja, odvikavanja ili rehabilitacije od ovisnosti te u izvanbolničkom tretmanu liječenja od ovisnosti i/ili na supstitucijskoj terapiji, ali može zatražiti ocjenu zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika za obavljanje poslova za koje je zaključen ugovor o radu. Gore navedeni postupak može se provesti samo od strane ustanove kod koje se radnik nalazi u programu liječenja/odvikavanja.

11. DUŽNOSTI PREMA TIJELIMA NADZORA

Članak 61.

Upravni i inspekcijski nadzor nad provođenjem poslova zaštite na radu obavljaju nadležna tijela državne uprave temeljem Zakona o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14).

Članak 62.

Na zahtjev inspektora zaštite na radu poslodavac je obavezan za vrijeme nadzora dati sve obavijesti i podatke potrebne kod nadzora te omogućiti utvrđivanje činjenica je li postupano po propisima zaštite na radu.

Poslodavac je obavezan odrediti ovlaštenika za pružanje pomoći pri utvrđivanju činjenica kod vršenja nadzora, dati potrebne obavijesti, staviti na uvid isprave i

predlagati izvođenje odgovarajućih dokaza te mu osigurati nesmetano obavljanje nadzora.

Obvezu sudjelovanja pri nadzoru ima i stručnjak zaštite na radu.

12. ISPRAVE I EVIDENCIJE

Članak 63.

Stručnjak zaštite na radu vodi evidencije putem računala prema propisanim obrascima (evidencijskim kartonima) sukladno Pravilniku o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu (NN 52/84):

- radnicima osposobljenim za rad na siguran način,
- radnicima raspoređenim na poslove s posebnim uvjetima rada,
- evidencije o ozljedama na radu, slučajevima profesionalne bolesti,
- ispitivanje strojeva i uređaja s povećanim opasnostima,
- ispitivanje radnog okoliša.

Članak 64.

Temeljem obveza prema Zakonu o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14) i Pravilniku o sigurnosnim znakovima (NN 91/15) poslodavac, odnosno njegov ovlaštenik je dužan na svim mjestima rada i sredstvima rada, te na pripadajućim instalacijama trajno postaviti znakove sigurnosti i znakove općih obavijesti.

Ako znakovi sigurnosti nisu dovoljni za djelotvorno obavještavanje, ovlaštenici poslodavca dužni su trajno postaviti pisane upute o uvjetima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, opasnih radnih tvari i opreme. Sigurnosni znakovi se postavljaju na svim mjestima na kojima radnici ne mogu izbjeći rizike.

13. ZNAKOVI SIGURNOSTI

Članak 65.

Znakove sigurnosti iz prethodnog članka čine:

- znakovi obveza (znakovi izričitih naredbi koji nam ukazuju i upozoravaju radnike na primjenu određenih mjera zaštite, npr. obavezna zaštita sluha, obavezna zaštita očiju i sl.),
- znakovi zabrane (znakovi izričitih naredbi ili izričite zabrane obavljanja neke radnje, npr. zabranjeno pušenje, zabranjena upotreba otvorenog plamena i sl.),
- znakovi opasnosti (ukazuju nam gdje postoji stalna ili potencijalna opasnost od ozljeda, trovanja, požara i eksplozija, npr. opasnost od požara, opasnost od trovanja i sl.),
- znakovi obavijesti (ukazuju nam na mjesta gdje se zbog sigurnosti i obavještavanja ista moraju posebno označiti, npr. smjer evakuacije, izlaz, prva pomoć i sl.).

Članak 66.

Za postavljanje znakova sigurnosti, znakova općih obavijesti i znakova na određenim pripadajućim instalacijama, te izradu pisanih uputa zaduženi su ovlaštenici i/ili stručnjak zaštite na radu.

14. MEDICINA RADA

Članak 67.

Zavod osigurava radnicima usluge u specijalističkoj ordinaciji medicine rada kako bi se osigurao zdravstveni nadzor primjeren opasnostima i štetnostima za zdravlje i sigurnost kojima su radnici izloženi.

Članak 68.

Zadaća Specijalističke ordinacije medicine rada je naročito:

- utvrđivanje procjena rizika od štetnosti za zdravlje na mjestu rada,
- praćenje činitelja u radnom okolišu i radnom procesu koji mogu ugroziti zdravlje radnika,
- savjetovanje poslodavca o planiranju i organizaciji rada,
- sudjelovanje u izradi programa unapređivanja načina rada, te u ispitivanju i procjeni nove opreme sa zdravstvenog stajališta,
- savjetovanje poslodavca o unapređivanju zaštite zdravlja, sigurnosti, higijene rada te o osobnim i skupnim zaštitnim sredstvima,
- praćenje zdravstvenog stanja radnika u odnosu na rad, a posebno radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada, mladeži, žena i radnika sa smanjenim radnim sposobnostima,
- sudjelovanje u analizi ozljeda na radu i profesionalnih bolesti,
- suradnja s tijelima nadzora.

15. UNUTARNJI TRANSPORT I SKLADIŠTENJE

Članak 69.

Unutarnjim transportom smatra se svako rukovanje materijalom koji se obavlja kroz prostore i prostorije objekta za rad, bilo da ga obavlja ručno pojedini radnik ili grupa radnika, bilo da se obavlja pomoću različitih transportnih sredstava.

Članak 70.

Ručno prenošenje tereta u smislu Pravilnika o zaštiti na radu pri ručnom prenošenju tereta (NN 42/05) znači svaki fizički rad koji uključuje dizanje, prenošenje, spuštanje, guranje, vučenje ili nošenje ljudskom snagom.

Pri određivanju radnih zadaća za ručno prenošenje tereta neposredni ovlaštenik mora uzeti u obzir radnikovu tjelesnu izdržljivost, dob i spol. Ručno prenošenje tereta mora se kad god je to moguće zamijeniti s primjerenom radnom napravom, pomagalicama i primjerenim mehaničkim pomagalicama.

16. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 71.

Ovim Pravilnikom stavlja se izvan snage sada važeći Pravilnik iz zaštite na radu.

Članak 72.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu i primjenjuje se osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči Zavoda.

RAVNATELJ ZAVODA
Mato Lakić, dr.med.

Ovaj Pravilnika objavljen je na oglasnoj ploči Zavoda 20.03. 2018.g. i stupio je na snagu 28.03. 2018.g.

01/01-101/3-18